

«БЕКІТЕМІН»
«ОКМА» АҚ ректоры
Сейтжанова Ж.С.
«31» 2026 ж.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ СТАНДАРТ

СТ 24 - 2026

Күні	Көшірме	Басылым
		үшінші

Шымкент қ.

ONTUSTIK-KAZAKHSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ			SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026	
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 2 бет	

1. «ОҚМА» АҚ комплаенс-офицері әзірлеп, қолданысқа енгізді.
2. «ОҚМА» АҚ Сапа жөніндегі кеңесінің шешімімен БЕКІТІЛДІ.

31.08. 2026 ж., № 1 хаттама.

Тексеру мерзімділігі – 3 жыл

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	
 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Комплаенс-офицер	СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт	3-ші басылым 21 беттің 3 бет

МАЗМҰНЫ

1. Нормативтік сілтемелер	4
2. Терминдер, анықтамалар, белгіленулер және қысқартулар	4
3. Жалпы ережелер	6
4. Стандарттың қолданылу аясы	7
5. Оқу процесінің негізгі қағидаты	8
6. Оқу процесіне қатысушылар және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы міндеттері	8
7. ПОҚ-тың сыбайлас жемқорлыққа қарсы міндеттемелері	9
8. Білім алушының сыбайлас жемқорлыққа қарсы міндеттемелері	9
9. Академиялық адалдық сыбайлас жемқорлыққа қарсы тетік ретінде ..	10
10. ПОҚ-тың академиялық адалдығы	10
11. Бағалаудың ашықтығы	11
12. Бағалау кезіндегі мүдделер қақтығысы	11
13. Сыйлықтар және заңсыз сыйақы	11
14. Білім алушының бопсалау жағдайындағы іс-әрекет алгоритмі	12
15. Делдалдыққа тыйым салу	12
16. Емтихандар кезіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері және академиялық адалдықты бұзу	13
17. Білім алушыға қолданылатын ықпал ету шаралары	13
18. ОҚКЕ және практикалық дағдылар	14
19. ПОҚ пен қызметкерлердің жауапкершілігі	14
20. Кафедралар, деканат, тіркеуші офисі / есепке алу бөлімшелері	15
21. Апелляция	16
22. Өтініш берушілерді қорғау	16
23. Хабарлау арналары	16
24. Сыбайлас жемқорлық схемалары үшін ұжымдық жауапкершілік	17
25. Кадр саясатына қойылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптар ..	17
26. Теңдік қағидаты	18
27. Жасанды интеллектіні пайдалану	18
28. Қорытынды ережелер	20

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 4 бет

1. НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Осы Стандарт Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері мен Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының (бұдан әрі – Академия) ішкі нормативтік құжаттарының талаптарын ескере отырып әзірленді:

- Қазақстан Республикасының Конституциясы;
- Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ Еңбек кодексі – еңбек қатынастары, тәртіптік жауапкершілік, жұмысқа қабылдау, ауыстыру, жұмыстан босату және кадр саясатының өзге де мәселелері бөлігінде;
- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 174 «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында ашықтық пен айқындылықты қамтамасыз ету жөніндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты бекіту туралы» бұйрығы;
- Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» бұйрығы, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде № 28916 болып тіркелген, кейінгі өзгерістер мен толықтыруларымен;
- жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру, академиялық адалдық, оқу жетістіктерін бағалау, еңбек қатынастары және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері;
- Академияның білім беру процесін, академиялық адалдықты, ішкі еңбек тәртібін, бағалауды, апелляциялық рәсімдерді, кадр саясатын және комплаенс-қызметтің қызметін реттейтін ішкі нормативтік құжаттары.

2. ТЕРМИНДЕР, АНЫҚТАМАЛАР, БЕЛГІЛЕУЛЕР ЖӘНЕ ҚЫСҚАРТУЛАР

2.1. Осы Стандартта мынадай негізгі терминдер мен анықтамалар пайдаланылады:

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 5 бет

Академиялық адалдық – білім алушылар мен білім беру процесіне қатысушылардың оқу нәтижелерінің адалдығын, объективтілігін және дұрыстығын қамтамасыз етуге бағытталған қағидаттар мен мінез-құлық нормаларының жиынтығы.

Академиялық бұзушылық – білім алушының немесе Академия қызметкерінің білім беру процесінің, академиялық адалдықтың немесе объективті бағалаудың белгіленген қағидаларын бұзатын әрекеті немесе әрекетсіздігі.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет – Академияның сыбайлас жемқорлық көріністері мен сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алуға, анықтауға және жолын кесуге бағытталған қызметі.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт – Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының осы Ішкі сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға ықпал ететін жағдайлар мен мән-жайлардың туындау мүмкіндігі.

Сыбайлас жемқорлық көрінісі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылығының белгілері бар немесе сыбайлас жемқорлыққа жағдай жасайтын әрекет немесе әрекетсіздік.

Мүдделер қақтығысы – қызметкердің жеке мүдделілігі оның лауазымдық міндеттерін объективті орындауына ықпал етуі мүмкін болатын жағдай.

Жеке мүдделілік – қызметкердің немесе онымен байланысты адамдардың белгілі бір шешімді қабылдау немесе қабылдамау нәтижесінде материалдық немесе өзге де пайда алу мүмкіндігі.

Білім алушы – Академияда білім беру бағдарламасы бойынша білім алып жатқан тұлға, оның ішінде студент, интерн, резидент, магистрант және докторант.

Профессор-оқытушылар құрамы (ПОҚ) – педагогикалық және/немесе ғылыми-педагогикалық қызметті жүзеге асыратын тұлғалар.

Бағалау – білім алушының білім, дағдылары мен құзыреттерінің деңгейін белгіленген өлшемшарттарға сәйкес айқындау процесі.

Білім беру процесі – білім алушылардың білім беру бағдарламаларын меңгеруіне және тиісті құзыреттерді қалыптастыруына бағытталған оқыту мен тәрбиелеу процесі.

Заңсыз пайда – шешім қабылдауға ықпал ету немесе негізсіз артықшылық алу мақсатында берілетін немесе алынатын ақша, сыйлықтар, қызметтер, мүліктік немесе өзге де артықшылықтар.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 6 бет

Сыйлық – лауазымдық немесе оқу міндеттерін орындаумен байланысты болуы мүмкін жағдайларда өтеусіз немесе әдеттегі жағдайлардан өзгеше шарттармен берілетін мүлік, қызмет немесе өзге де пайда.

Апелляция – Академияда белгіленген бағалау нәтижесін немесе білім беру процесіндегі өзге де шешімді қайта қарау рәсімі.

Комплаенс-офицер – Академияда сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алу, анықтау, консультация беру және сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптардың сақталуын мониторингтеу функцияларын жүзеге асыратын жауапты тұлға.

Сыбайлас жемқорлық туралы хабарлама – сыбайлас жемқорлықтың, сыбайлас жемқорлық тәуекелінің немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптардың бұзылуының болжамды немесе анықталған фактісі туралы ақпарат.

Академия – Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы.

ОҚКЕ – объективті құрылымдалған клиникалық емтихан.

ПОҚ – профессор-оқытушылар құрамы.

Стандарт – Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының Ішкі сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты.

№ 174 бұйрық – Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 174 «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында ашықтық пен айқындылықты қамтамасыз ету жөніндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты бекіту туралы» бұйрығы.

2.2. Осы Стандартта айқындалмаған терминдер Қазақстан Республикасының заңнамасында және Академияның ішкі нормативтік құжаттарында белгіленген мағыналарда қолданылады.

3. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

3.1. Осы Ішкі сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт Академиядағы білім беру процесінде және онымен байланысты өзге де процестерде сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу, жол бермеу, анықтау және жолын кесу жөніндегі міндетті мінез-құлық қағидалары мен рәсімдерін белгілейді.

3.2. Осы Стандарт Академия қызметкерлері, ПОҚ және білім алушылар арасында академиялық адалдықты қалыптастыру және нығайту мақсатында әзірленді және қолданылады.

3.3. Стандарт мыналарды қамтамасыз етуге бағытталған:

- бағалаудың объективтілігін;
- білім алушылардың теңдігін;

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	
 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Комплаенс-офицер	СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт	3-ші басылым 21 беттің 7 бет

- академиялық адалдықты;
- білім беру рәсімдерінің ашықтығын;
- паракорлыққа және заңсыз сыйақыға жол бермеуді;
- мүдделер қақтығысының алдын алуды;
- оқу нәтижелеріне бейресми ықпал етуді болдырмауды;
- бұзушылықтар туралы адал ниетпен хабарлаған адамдарды қорғауды;
- білім беру процесіне қатысушылардың дербес жауапкершілігін.

3.4. Стандарт Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 174 бұйрығымен бекітілген Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында ашықтық пен айқындылықты қамтамасыз ету жөніндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты ескере отырып әзірленді.

3.5. Стандарт Қазақстан Республикасының заңнамасымен, Академияның Жарғысымен, Академиялық саясатымен, Академиялық адалдық кодексімен, Ішкі тәртіп ережелерімен, еңбек шарттарымен және Академияның өзге де ішкі актілерімен бірге қолданылады.

4. СТАНДАРТТЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ АЯСЫ

4.1. Стандарт:

- ректор мен проректорларға;
- декандар мен декан орынбасарларына;
- кафедра меңгерушілеріне;
- білім беру бағдарламаларының басшыларына;
- профессор-оқытушылар құрамына;
- оқу процесін ұйымдастыруға қатысатын бөлімшелердің қызметкерлеріне;
- емтихан, аттестаттау, апелляциялық және өзге де комиссиялардың мүшелеріне;
- білім сапасын қамтамасыз ету бөлімшелерінің қызметкерлеріне;
- оқу және бағалау деректеріне қол жеткізе алатын қызметкерлерге;
- клиникалық кафедралар мен клиникалық базалардың оқу процесіне қатысатын қызметкерлеріне;
- білім алушыларға;
- магистранттарға, докторанттарға, резиденттерге, интерндерге және өзге де білім алушыларға;
- Академияның білім беру және өзге де процестеріне қатысатын басқа тұлғаларға міндетті.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 8 бет

5. ОҚУ ПРОЦЕСІНІҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТЫ

5.1. Оқу процесінде ақша, сыйлық, қызмет, жеке байланыстар, қысым көрсету, қорқыту, делдалдық немесе өзге де заңсыз тәсілдер арқылы артықшылық алуға жасалған кез келген әрекет сыбайлас жемқорлық тәуекелі ретінде қарастырылады және тиісті ден қою шараларын қабылдауға негіз болып табылады.

5.2. Мыналарға байланысты кез келген уағдаластықтарға жол берілмейді:

- ақша үшін баға қою;
- сыйлық үшін пәнді жабу;
- емтихан нәтижесін өзгерту;
- заңсыз рұқсат алу;
- сабаққа қатысу туралы деректерді өзгерту;
- мәселені басшылық арқылы заңсыз шешу;
- өзге де негізсіз артықшылық алу.

6. ОҚУ ПРОЦЕСІНЕ ҚАТЫСУШЫЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МІНДЕТТЕРІ

6.1. Білім алушы:

- оқу тапсырмаларын өз бетінше орындауға;
- шынайы ақпарат ұсынуға;
- тыйым салынған материалдарды пайдаланбауға;
- өз жауаптарын, жұмыстарын және есептік жазба деректерін басқа тұлғаларға бермеуге;
- дайын оқу жұмыстарын сатып алмауға;
- оқытушыға ақша, сыйлық, қызмет немесе өзге де пайда ұсынбауға;
- басқа тұлғалардан оқытушыға ықпал етуді сұрамауға;
- оқытушыға немесе комиссия мүшелеріне қысым көрсетпеуге;
- өзіне белгілі болған сыбайлас жемқорлық фактілері туралы хабарлауға;
- академиялық адалдық қағидаларын сақтауға міндетті.

6.2. ПОҚ:

- білім мен дағдыларды объективті бағалауға;
- алдын ала белгіленген бағалау өлшемшарттарын қолдануға;
- заңсыз сыйақыны талап етпеуге және қабылдамауға;
- білім алушыларға жасанды кедергілер жасамауға;
- бағаны қысым көрсету құралы ретінде пайдаланбауға;

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 9 бет

- белгіленген негізсіз нәтижелерді өзгертпеуге;
- кемсітушілікке жол бермеуге;
- мүдделер қақтығысын жария етуге;
- емтихан материалдарының құпиялылығын сақтауға;
- білім алушыларды бағалау өлшемшарттары туралы хабардар етуге;
- сыбайлас жемқорлық ықпалының әрекеттері туралы хабарлауға міндетті.

7. ПОҚ-ТЫҢ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

7.1. Жұмысқа қабылданған кезде ПОҚ осы Стандартпен, Академиялық адалдық кодексімен, Академиялық саясатпен, бағалау қағидаларымен және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары туралы хабарлау тәртібімен танысады.

7.2. ПОҚ мынадай міндеттемені қабылдайды:

«Кәсіби қызметімді адал, объективті және бейтарап жүзеге асыруға; оқу нәтижелерін өзгерткені үшін ақша қаражатын, сыйлықтарды, қызметтерді немесе өзге де пайда түрлерін талап етпеуге және қабылдамауға; жекелеген білім алушыларға заңсыз артықшылық бермеуге; академиялық адалдықты сақтауға және сыбайлас жемқорлық ықпалының әрекеттері туралы дереу хабарлауға міндеттенемін».

8. БІЛІМ АЛУШЫНЫҢ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

8.1. Әрбір білім алушы оқуға қабылданған кезде осы Стандартпен және Академиялық адалдық кодексімен танысады.

8.2. Білім алушы мынадай міндеттемені қабылдайды:

«Академиялық адалдық қағидаларын сақтауға, оқу жұмыстарын өз бетінше орындауға, бағалар мен өзге де артықшылықтарды алудың сыбайлас жемқорлық тәсілдерін пайдаланбауға, оқытушыларға және Академияның басқа да қызметкерлеріне ақша, сыйлық, қызмет немесе өзге де пайда бермеуге және өзіме белгілі болған сыбайлас жемқорлық және академиялық адалдықты бұзу фактілері туралы хабарлауға міндеттенемін».

8.3. Танысу фактісі электрондық жүйеде немесе қағаз жеткізгіште тіркеледі.

O'NTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ			SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Комплаенс-офицер			СТ 24 -2026	
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт			3-ші басылым	
			21 беттің 10 бет	

9. АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ТЕТІК РЕТІНДЕ

9.1. Академиялық адалдық білім беру процесіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алудың негізгі тетіктерінің бірі болып табылады.

9.2. Академияда мыналарға тыйым салынады:

- плагиат;
- көшіру;
- шпаргалка пайдалану;
- рұқсат етілмеген электрондық құрылғыларды пайдалану;
- оқу жұмыстарын сатып алу немесе сату;
- білім алушыны басқа тұлғамен алмастыру;
- логин мен парольді беру;
- нәтижелерді бұрмалау;
- деректерді қолдан жасау;
- медициналық және клиникалық оқу деректерін бұрмалау;
- емтихан материалдарын заңсыз пайдалану;
- бағалау электрондық жүйесіне араласу;
- жеке тапсырмаларды орындау кезінде сөз байласу;
- басқа адамның жұмысын өз жұмысы ретінде ұсыну;
- академиялық адалдық қағидаларын өзге де бұзу.

10. ПОҚ-ТЫҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҒЫ

10.1. Оқытушы:

- емтихан тапсырмаларының жауаптарын алдын ала бермеуге;
- бағалау өлшемшарттарын белгіленген негізсіз өзгертпеуге;
- басқа тұлға орындаған жұмыстарды қабылдамауға;
- білім алушыға бақылау жүйесін айналып өтуге көмектеспеуге;
- академиялық адалдықты бұзудың анықталған фактісін жасырмауға;
- оқу нәтижелерін өзгерту үшін қызметтік жағдайын пайдаланбауға;
- академиялық адалдық қағидаларын өзге де бұзушылықтарға жол бермеуге міндетті.

10.2. Оқытушы білім алушыдан оң баға алудың шарты ретінде өзінің немесе онымен байланысты тұлғалардың оқу материалдарын, қызметтерін, консультацияларын немесе өзге де игіліктерін сатып алуды талап етуге құқылы емес.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 11 бет

11. БАҒАЛАУДЫҢ АШЫҚТЫҒЫ

11.1. Пәнді оқыту басталғанға дейін білім алушыға:

- силлабус;
- оқыту мақсаттары;
- оқыту нәтижелері;
- бағалау өлшемшарттары;
- бақылау түрлері;
- емтихан өткізу тәртібі;
- қорытынды бағаны қою тәртібі;
- апелляция тәртібі;
- академиялық адалдықты бұзудың салдары қолжетімді болуы тиіс.

11.2. Бағалаудың елеулі шарттарын оқу кезеңі басталғаннан кейін өзгерту Академияда белгіленген тәртіппен ғана және білім алушыларды міндетті түрде хабардар ете отырып жүзеге асырылады.

12. БАҒАЛАУ КЕЗІНДЕГІ МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫ

12.1. Объективтілікке әсер етуі мүмкін мән-жайлар болған кезде оқытушы білім алушыны бағалауға қатыспауы тиіс.

12.2. Мүдделер қақтығысы туындаған кезде мынадай алгоритм қолданылады:

анықтау → хабарлау → бағалауға қатыспау → алмастыратын тұлғаны белгілеу → рәсімді жалғастыру.

13. СЫЙЛЫҚТАР ЖӘНЕ ЗАҢСЫЗ СЫЙАҚЫ

13.1. ПОҚ пен Академия қызметкерлеріне білім алушылардан және олардың өкілдерінен қызметтік міндеттерін орындауға байланысты немесе артықшылық алуға бағытталған ақша, сыйлықтар, қызметтер немесе өзге де пайда түрлерін қабылдауға тыйым салынады.

13.2. ПОҚ-тың пара ұсыну жағдайындағы іс-әрекет алгоритмі:

ақша/сыйлық ұсыну → қабылдаудан бас тарту → мән-жайларды тіркеу → басшыға және/немесе комплаенс-қызметке хабарлау → хабарламаны тіркеу → жағдайды бағалау → заңнамаға сәйкес шаралар қабылдау.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 12 бет

14. БІЛІМ АЛУШЫНЫҢ БОПСАЛАУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ІС-ӘРЕКЕТ АЛГОРИТМІ

Егер оқытушы баға қою үшін ақша, сыйлық немесе қызмет талап етсе, білім алушы:

- келісуге міндетті емес;
- сыйақы беруге міндетті емес;
- мүмкіндігінше жағдайды тіркейді;
- Академияның комплаенс-офицеріне жүгінеді;
- қажет болған жағдайда мән-жайларды қарауға қатысады;
- қудалаудан қорғалуға құқылы.

15. ДЕЛДАЛДЫҚҚА ТЫЙЫМ САЛУ

15.1. Заңсыз сыйақыны беру үшін үшінші тұлғаларды пайдалануға тыйым салынады.

15.2. Топ старостасы, студенттік активист, басқа оқытушы, Академия қызметкері, туыс немесе таныс мына мәселелерді шешу үшін делдал бола алмайды:

- баға алу;
- ақша беру;
- емтихан бойынша уағдаластық жасау;
- нәтижелерді өзгерту;
- академиялық мәселелерді заңсыз шешу;
- осы Стандарттың сыбайлас жемқорлыққа қарсы қағидаттарына қайшы келетін өзге де шешімдер.

15.3. Топ старостасы топ пен оқытушы арасындағы ресми коммуникацияны жүзеге асырады және баға алу, ақша, сыйлық немесе өзге де пайда беру мәселелерінде делдал болып табылмайды.

15.4. Топ старостасына оқытушыға және/немесе қызметкерлерге беру үшін ақша немесе сыйлық жинауға тыйым салынады.

16. ЕМТИХАНДАР КЕЗІНДЕГІ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРІ ЖӘНЕ АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚТЫ БҰЗУ

16.1. Сыбайлас жемқорлық тәуекелі жоғары жағдайлар мен академиялық адалдықты бұзушылықтарға мыналар жатады:

- емтихан тапсырмаларының алдын ала белгілі болуы;

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 13 бет

- жекелеген білім алушыларға көмек көрсету;
- нәтижелерді өзгерту;
- негізсіз қайта тапсыру;
- белгіленген негіздерсіз емтиханға жіберу;
- комиссия мүшелеріне қысым көрсету;
- емтихан материалдарын беру;
- техникалық құралдарды пайдаланып көшіру;
- электрондық жазбаларды өзгерту;
- емтиханды сатып алу;
- баға үшін ақша беру немесе алу;
- сыбайлас жемқорлық схемасын ұйымдастыру;
- емтиханда білім алушыны басқа тұлғамен алмастыру;
- нәтижені бұрмалау;
- электрондық бағаны заңсыз өзгерту;
- емтихан жауаптарын сату;
- қайталама елеулі бұзушылық;
- оқытушыға қысым немесе қорқыту;
- клиникалық дайындық нәтижелерін бұрмалау;
- практикалық дағдылар нәтижелерін бұрмалау;
- оқу талаптарын орындағанын растайтын құжаттарды қолдан жасау;
- осы Стандарттың қағидаттарына қайшы келетін өзге де әрекеттер.

16.2. Академиялық адалдықты бұзу туралы шешім қолда бар дәлелдемелерді, тараптардың түсініктемелерін және бұзушылықтың мән-жайларын ескере отырып қабылданады.

16.3. Мүдделер қақтығысы бар тұлға жеке мүдделі мәселесі бойынша түпкілікті шешімді жеке өзі қабылдамауы тиіс.

17. БІЛІМ АЛУШЫҒА ҚОЛДАНЫЛАТЫН ЫҚПАЛ ЕТУ ШАРАЛАРЫ

17.1. Бұзушылықтың сипаты мен ауырлығына қарай білім алушыға Қазақстан Республикасының заңнамасында және Академияның ішкі құжаттарында көзделген шаралар қолданылады.

17.2. Мұндай шараларға мыналар жатады:

- тәртіптік жаза;
- жұмыс/бақылау нәтижесін жою;
- белгіленген жағдайларда рәсімді қайта өткізу;
- оқудан шығару;

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 14 бет

– Қазақстан Республикасының заңнамасы шеңберіндегі өзге де шаралар.

17.3. Бұзушылықты қараудың және шешімді ресімдеудің белгіленген рәсімі сақталмайынша оқудан шығару автоматты түрде қолданылмайды.

18. ОҚКЕ ЖӘНЕ ПРАКТИКАЛЫҚ ДАҒДЫЛАР

18.1. ОҚКЕ өткізу кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендету мақсатында:

- міндетті аудио-бейнежазба;
- стандартталған станциялар;
- бекітілген бағалау өлшемшарттары;
- бірыңғай чек-парақтар;
- білім алушыны сәйкестендіру;
- емтихан алушылардың тәуелсіздігі;
- мүдделер қақтығысының болмауы;
- нәтижелерді құжаттау;
- апелляция рәсімі;
- емтихан материалдарының сақталуы қамтамасыз етіледі.

19. ПОҚ ПЕН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

19.1. Осы Стандартты бұзғаны үшін қызметкер Қазақстан Республикасының заңнамасына және Академияның ішкі актілеріне сәйкес жауапкершілікке тартылуы мүмкін.

19.2. Жауапкершілік шаралары заңнамада белгіленген тәртіппен қолданылады.

19.3. Еңбек шартын бұзуға тиісті заңды негіз болған және белгіленген рәсім сақталған жағдайда ғана жол беріледі.

19.4. Осы Стандарт заңнамада көзделмеген жұмыстан босатудың дербес негізін белгілемейді.

19.5. Қызметкерді жауапкершілікке тарту алгоритмі:

бұзушылық туралы хабарлама → тіркеу → бастапқы тексеру → мән-жайларды тіркеу → жазбаша түсініктеме талап ету → дәлелдемелерді қарау → құқықтық бағалау → жауапкершілік шарасын айқындау → шешімді ресімдеу → қызметкерді таныстыру → шағымдану мүмкіндігі.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 15 бет

20. КАФЕДРАЛАР, ДЕКАНАТ, ТІРКЕУШІ ОФИСІ/ЕСЕПКЕ АЛУ БӨЛІМШЕЛЕРІ

20.1. Кафедра меңгерушісі мен декан:

- білім алушылар үшін бірыңғай қағидаларды қамтамасыз етуге;
- оқу процесінің объективтілігін бақылауға;
- оқытушылардың бағаларына заңсыз араласпауға;
- сыбайлас жемқорлық туралы хабарламаларға ден қоюға және басшылыққа, комплаенс-қызметке хабарлауға;
- мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда оқытушыны ауыстыруды қамтамасыз етуге;
- өтініш берушілерге қысым көрсетуге жол бермеуге;
- елеулі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері туралы басшылыққа хабарлауға;
- академиялық адалдық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл нормаларын сақтай отырып, оқу процесінің ашықтығын қамтамасыз етуге міндетті.

20.2. Ешкім белгіленген негізсіз ПОҚ-тан білім алушының объективті бағасын өзгертуді талап ете алмайды.

20.3. Белгіленген рәсімсіз және құжатталған негізсіз оқу мәселелері бойынша шешімдер қабылдауға жол берілмейді.

20.4. Бағаларға қол жеткізе алатын тіркеуші офисінің қызметкерлері:

- деректердің дұрыстығын қамтамасыз етуге;
- белгіленген негізсіз мәліметтерді өзгертпеуге;
- өзгерістерді тіркеуге;
- қолжетімділік құқықтарын ажыратуға;
- парольдерді бермеуге;
- тиісті өкілеттіктері жоқ тұлғаларға ақпарат бермеуге;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және академиялық адалдық қағидаттарына қайшы әрекеттерге жол бермеуге міндетті.

Бағаға енгізілетін кез келген өзгерістің:

негізі → жауапты тұлғасы → күні → растайтын құжаты → цифрлық ізі болуы тиіс.

20.5. Академияға ауысу және/немесе қайта қабылдану кезінде білім алушының сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптар мен академиялық адалдық қағидаттарын бұзуға қатысуының анықталған фактілері ескеріледі.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	
 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Комплаенс-офицер	СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт	3-ші басылым 21 беттің 16 бет

Осындай бұзушылықтардың расталған фактілері болған жағдайда, Академия Қазақстан Республикасының заңнамасына және/немесе Академияның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес білім алышуға ауысуға және/немесе қайта қабылдауға бас тартуға құқылы.

21. АПЕЛЛЯЦИЯ

21.1. Білім алушы Академияда белгіленген тәртіппен бағалау нәтижесіне шағым жасауға құқылы.

21.2. Апелляция алқалы, объективті, тәуелсіз және мүдделер қақтығысынсыз каралады.

21.3. Әрекеттері апелляцияның мәні болып табылатын оқытушы өз әрекетіне қатысты шағым бойынша түпкілікті шешімді жеке өзі қабылдамауы тиіс.

22. ӨТІНІШ БЕРУШІЛЕРДІ ҚОРҒАУ

22.1. Академия сыбайлас жемқорлық немесе академиялық адалдықты бұзу туралы адал ниетпен хабарлаған тұлғаларды қорғауды және қажет болған жағдайда олардың анонимділігін қамтамасыз етеді.

22.2. Өтініш берушіге қатысты:

- қорқытуға;
- қысым көрсетуге;
- қудалауға;
- бағаны негізсіз төмендетуге;
- оқу және жұмыс жүктемесін негізсіз өзгертуге;
- кемсітуге;
- адал ниетпен хабарлағаны үшін өзге де жауап шараларын қолдануға жол берілмейді.

23. ХАБАРЛАУ АРНАЛАРЫ

23.1. Академияда хабарлаудың ресми арналары белгіленеді:

- электрондық өтініш беру нысаны;
- ресми электрондық пошта мекенжайы: **anticorruption@skma.kz**;
- «Сенім телефоны»: **8(7252) 39-42-83**;
- комплаенс-офицерге жеке жүгіну;
- басшы құрамына және/немесе комплаенс-офицерге жазбаша өтініш;
- «Сенім жәшігі»;

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 17 бет

– өзге де арналар.

23.2. Хабарлау арналары туралы ақпарат Академияның ресми интернет-ресурсында және білім алушылар үшін қолжетімді орындарда орналастырылады.

24. СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ СХЕМАЛАРЫ ҮШІН ҰЖЫМДЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК

24.1. Сыбайлас жемқорлық схемасына бірнеше тұлға қатысқан жағдайда әрбір қатысушының рөлі анықталып, оның жауапкершілігі жеке бағаланады.

24.2. Ұйымдастырушы, делдал және тікелей қатысушы автоматты түрде бірдей жауапкершілік шарасына тартылмауы тиіс.

24.3. Академиялық адалдықты қайталап бұзу жағдайында бұрын анықталған бұзушылықтар мен қолданылған шаралар Қазақстан Республикасының заңнамасына және Академияның ішкі құжаттарына сәйкес ескеріледі.

25. КАДР САЯСАТЫНА ҚОЙЫЛАТЫН СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ТАЛАПТАР

25.1. Академияның кадр саясаты заңдылық, кәсібилік, объективтілік, тең мүмкіндіктер, ашықтық және мүдделер қақтығысына жол бермеу қағидаттарына негізделеді.

25.2. Жұмысқа қабылдау, тағайындау, ауыстыру, жоғарылату, кадр резервін қалыптастыру, оқу жүктемесін бөлу және сыйлықақы беру кезінде негізсіз артықшылық беруге, ақша, сыйлық, қызмет немесе өзге де пайда алуға жол берілмейді.

25.3. Кадрлық шешімдер туыстық, жеке немесе өзге де қызметтік емес байланыстарға емес, кәсіби қасиеттерге, біліктілікке, жұмыс нәтижелеріне және белгіленген өлшемшарттарға негізделіп қабылданады.

25.4. Кадрлық шешім қабылдау кезінде мүдделер қақтығысы бар тұлға бұл туралы хабарлауға және тиісті шешім қабылдауға қатыспауға міндетті.

25.5. ПОҚ пен Академия қызметкерлері қызметтік жағдайын жеке мүдделері үшін пайдаланбауға, сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптарды сақтауға және сыбайлас жемқорлық көріністері туралы басшылыққа және/немесе комплаенс-қызметке хабарлауға міндеттенеді.

25.6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптарды бұзғаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына және Академияның ішкі актілеріне сәйкес, оның ішінде тәртіптік шаралар және заңда көзделген негіздер болған жағдайда еңбек шартын бұзу түріндегі жауапкершілік шаралары қолданылады.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	
 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Комплаенс-офицер	СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт	3-ші басылым 21 беттің 18 бет

26. ТЕҢДІК ҚАҒИДАТЫ

26.1. Академияның оқу процесінде мынадай негіздер бойынша жеке ерекшеліктер немесе артықшылықтар беруге жол берілмейді:

- жеке өтініш;
- таныстық;
- туыстық;
- мәртебе;
- лауазым;
- бейресми уағдаластық;
- белгіленген тәртіппен ресімделмеген ауызша өкім.

26.2. Кез келген ерекшелік:

занды негіз → құзыретті орган → құжатталған шешім қағидаты бойынша жүзеге асырылады.

26.3. Оқу процесінде барлық білім алушылар:

- ағымдағы бақылау;
- аралық аттестаттау;
- қорытынды аттестаттау;
- ОҚКЕ;
- практикалық дағдыларды бағалау;
- практикадан өту;
- академиялық қарыздарды қарау;
- апелляция кезінде тең жағдайларда болуы тиіс.

26.4. Ерекше жағдайлар Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе Академияның ішкі құжаттарында көзделген негіз болған жағдайда ғана беріледі.

27. ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТІНІ ПАЙДАЛАНУ

27.1. Академия Қазақстан Республикасының заңнамасын, академиялық адалдық, адалдық, ашықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптарды сақтай отырып, жасанды интеллект (ЖИ) технологияларын білім беру, ғылыми және әкімшілік қызметте пайдалануға жол береді.

27.2. ЖИ пайдалану негізсіз артықшылық алу, нәтижелерді манипуляциялау, мүдделер қақтығысын жасыру, объективті емес шешімдер қабылдау, құжаттарды немесе өзге де ақпаратты бұрмалау, сондай-ақ белгіленген рәсімдерді айналып өту мүмкіндігін қоса алғанда, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін туындатпауы тиіс.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	
 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Комплаенс-офицер	СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт	3-ші басылым 21 беттің 19 бет

27.3. Академияның қызметкерлері мен білім алушылары ЖИ көмегімен алынған нәтижелерді сыни тұрғыдан бағалауға, олардың дұрыстығын тексеруге және оларды пайдаланудың мазмұны мен салдары үшін жауап беруге міндетті.

27.4. Оқу және ғылыми жұмыстарды орындау кезінде ЖИ Академияның тиісті қағидаларында рұқсат етілген шектерде ғана пайдаланылуы мүмкін. ЖИ толық немесе ішінара жасаған нәтижелерді оны пайдаланғанын көрсетпей, дербес орындалған жұмыс ретінде ұсыну академиялық адалдықты бұзу болып табылады.

27.5. ЖИ көмегімен плагиатқа, деректерді, ғылыми зерттеу нәтижелерін, дереккөздер мен сілтемелерді қолдан жасауға немесе бұрмалауға, сондай-ақ білімді бақылау талаптарын және өзге де академиялық рәсімдерді айналып өтуге жол берілмейді.

27.6. ЖИ пайдаланыла отырып шешімдер қабылданған кезде объективтілік, ашықтық және адамның бақылауы қамтамасыз етілуі тиіс. Академиялық адалдық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат қағидаттары сақталуы қажет. ЖИ шешім дайындау кезінде пайдаланылғанына қарамастан, қабылданған шешім үшін жауапкершілікті уәкілетті тұлға көтереді.

27.7. Академияда ЖИ пайдалану білім беру, ғылым және басқару сапасын арттыруға, сонымен бірге сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға, академиялық адалдықты қорғауға және Академия қызметінің нәтижелеріне деген сенімді сақтауға бағытталуы тиіс.

28. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

28.1. Осы Стандарт Академияның қолданылуы міндетті ішкі құжаты болып табылады.

28.2. Оқу процесін реттейтін барлық ішкі нормативтік құжаттар осы Стандарттың қағидаттарына сәйкес келуге тиіс.

28.3. Осы Стандарт пен Қазақстан Республикасының заңнамасы арасында қайшылық анықталған жағдайда Қазақстан Республикасының заңнамасы қолданылады.

28.4. Қазақстан Республикасының заңнамасы өзгерген немесе сыбайлас жемқорлықтың жаңа тәуекелдері анықталған жағдайда осы Стандарттың ережелері жаңартылады.

28.5. Осы Стандарт қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде әзірленді, олардың әрқайсысының заңдық күші бірдей.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	
 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Комплаенс-офицер	СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт	3-ші басылым 21 беттің 20 бет

28.6. Осы Стандарттың мазмұны профессорлық-оқытушылық құрамға, қызметкерлерге және білім алушыларға жеткізіледі.

28.7. Стандарттың мәтіні қолжетімділігі шектеулі ақпаратты қамтымайтын бөлігінде Академияның ресми интернет-ресурсында орналастырылады.

ONTUSTIK-KAZAKHSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Комплаенс-офицер		СТ 24 -2026
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт		3-ші басылым 21 беттің 21 бет

Әзірлеген:

Қызметі	Аты-жөні	Күні	Қолы
Комплаенс-офицер	Пернебаев Н.А.	31.08.2026	

Тексерген:

Қызметі	Аты-жөні	Күні	Қолы
Сапаны қамтамасыз ету және мониторинг бөлімінің меңгерушісі	Ержанов Н.А.	31.08.2026	
Әкімшілік және құқықтық қамтамасыз ету басқармасының басшысы	Кабиштаев О.А.	31.08.2026	

Келісілген:

Лауазымы	Аты жөні	Күні	Қолы
Тәрбие жұмыстары және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректор	Сәлім Е.Қ.	31.08.2026	
Ғылыми жұмыс және стратегиялық даму жөніндегі проректор	Аукенов Н.Е.	31.08.2026	
Академиялық жұмыстар жөніндегі проректор	Анартаева М.У.	31.08.2026	
Клиникалық жұмыстар жөніндегі проректор	Нұрмашев Б.Қ.	31.08.2026	